

INTERVIEW

Sex, drugs and rock-'n-roll. Volgens **Spike lul je er als muzikant niet over; zo ben je. Op de Zwarte Cross speelt de gitarist/zanger er op los met **Di-rect** en **The Deaf**.**

Tekst Ingrid Spelt

DE ZWARTE CROSS ZONDAG, NEDERLAND 3, 00:00 UUR

Je bent lastig te pakken te krijgen. Slaap je vaak uit? Ja. Voor drie uur 's nachts lig ik er niet in. Maar ik ben ook druk met opnames voor het nieuwe album van Di-rect.

Heb je hoofdpijn? (Spike is zojuist aan komen lopen over een bomvol Haags terras met een dienblad in de hand, met daarop cola, water, thee en een aspirine. In de andere hand een bak water voor de hond.) Een kater. Te leuk verjaardagsfeestje gehad in een antikraakpand in het bos. Een villa vol muzikanten.

Er schuilt een prima ober in je. (Lacht) Als scholier was dat een leuk bijbaantje geweest, maar ik toerde al op mijn 15de. In het laatste jaar havo zat ik met mijn studieboeken in het busje, zo deed ik examen. Mijn ouders wilden graag dat ik het afmaakte. Want de kans dat ik mijn geld zou kunnen verdienen met kunst of muziek, was niet groot. Ik móest dat papertje dus halen. En het is gelukt, al was het met de hakken over de sloot. De kunstacademie is er nooit van gekomen. Muziek is aardig gelukt. Ik ben wel onlangs weer begonnen met schilderen. Kijk! (Spike toont de verfvlekken op zijn handen, borst en iPhone).

Wat maak je? Abstracte kunst à la Jackson Pollock. Onlangs was ik in Parijs bij een waanzinnige Gerhard Richter-tentoonstelling in het Musée d'Art Moderne. Die schilderijen, enorme lappen, *triggerden* me. Zo overweldigend. Mijn handen jeukten. Niet dat ik mezelf met hem wil vergelijken; we hebben mis-schien wel dezelfde energie.

Is die energie vergelijkbaar met een optreden van The Deaf (punk-garage-rock)? Ik heb je een keer gezien op een festival. Je ging totaal uit je dak – niet helemaal nuchter, zo leek het. Als ik optreed, drink ik een goeie whiskey en ga ik los. Met schilderen is dat net zo.

Ik schilder explosief, intuïtief en ruig. Spuug op het doek; Miles Davis op mijn koptelefoon. Ik heb nog een leuk verhaal voor je. Die nacht na het festival sliep ik in hetzelfde hotel waar ik met Di-rect jaren eerder uit was gepleurd.

Wat hadden jullie gedaan? Crewleden renden door het zwembad. Naakte mensen. Viezigheid. Te veel drank. Ik denk dat we iets vernield hadden op de hotelkamer. De helft weet ik niet meer. Toen we met The Deaf vorig jaar incheckten zei de hoteleigenaar: 'Spike, ik zie het door de vingers. Je mag overnachten, maar gedraag je.' Een toffe peer. Acht uur later zat ik in de ontbijtzaal vliegtuigjes te vouwen van servetjes.

Word je vaker een hotel uitgezet? Nee, meestal slapen we thuis.

Wat is fijn aan schilderen? Er valt nog zo veel te ontdekken. Het is iets dat puur van mezelf is. Bij de kringloopwinkel heb ik een groot gordijn gekocht voor in de tuin; ik leg er een doek op en ga smijten. Ik kan er heerlijk mijn gang gaan. Eerder moest ik met van alles rekening houden: dan kwam mijn vriendin thuis, of de eettafel, de Apple en de kat kwamen onder de verf.

De kringloopwinkel? Ik ben redelijk zuinig opgevoed. Mijn moeder kocht ook veel bij de kringloop. Ik kom graag in tweedehands zaakjes. Even door de platen heen. Twee weken geleden vond ik in Duitsland elpees van The Spencer Davis Group, en de single *Take Five* van Dave Brubeck.

CV

Samen met Jamie Westland, Bas van Wageningen, Marcel Veenendaal, Vince van Reeken vormt **Spike** (Frans) van Zoest (29) de Haagse rockband Di-rect. Na de oprichting in 1999 trokken de jongens, toen tussen de 15 en 19 jaar oud, en nog met leadzanger Tim Akkerman, al snel de aandacht van de media. In 2000 werd de band een platencontract aangeboden. Di-rect heeft acht albums gemaakt. Met de rockopera *Tommy* – vertaald door Jan Rot – stonden ze in 2008 negentig keer in het theater. In hetzelfde jaar richtte Spike garage-rockband The Deaf op (met MissFuzz, KitCarrera en Mau). Zowel The Deaf als Di-rect spelen deze zomer op diverse festivals waaronder de Zwarte Cross (26-28 juli), Dutch Valley (10 augustus), Sziget in Boedapest (5-12 augustus).

Voor een wilde jongen heb je een brede muzieksmaak: jazz, folk, pop, rock, sixties. Van mijn vader heb ik *the sixties* meegekregen. Een artistiekeling op een Puch met een platencollectie van The Beatles, Q65 en The Motions. In *the sixties* zijn waanzinnige popsongs geschreven. Dat ambieer ik ook als muzikant: een goede song schrijven. Ik wil me onderscheiden.

En wie weet hang je straks ook in een museum? (Lacht). Ik hang

al bij mijn ouders boven de eettafel. En Gijs, de organisator van de Zwarte Cross heeft een schilderij gekocht.

Je werk wordt wel eens vergeleken met dat van Herman Brood. Die hokjesgeest is typisch Hollands. Ach, ik kan het slechter treffen. Mensen bedoelen het waarschijnlijk negatief: sex, drugs and rock-'n-roll.

Hoe staat het daarmee? Drank en drugs horen erbij. Mijn leven wordt wel uitvergroot in de media. Het is iedere dag feest, maar ik ben niet iedere dag onder invloed. Dat hou je niet vol. Drugs zijn zo makkelijk verkrijgbaar; de verleiding ligt op de loer. Maar ik wil mijn verantwoordelijkheid nakomen ten opzichte van mijn vriendin – ik ben gek op haar – en ten opzichte van de bands. En ik wil goede songs leveren.

Je weet dus waar je de grens moet trekken? Ja. We houden allebei van een feestje, een borreltje, maar houden elkaar in de gaten. Dat is belangrijk. We fluiten elkaar terug als een van ons uit de bocht vliegt. Lsd en heroïne, ik probeer het niet eens, daar blijf ik van af. Ik ben een positieve gast die hard wil werken voor z'n platen. In de studio ben ik degene die het licht uit doet. Weet je, over rock-'n-roll moet je als muzikant vooral niet te veel

lullen; dat ben je of niet. De definitie van rock-'n-roll is ook nog eens voor iedereen anders.

Wat betekent het voor jou? Vrijheid.

Hoe schrijf je het mooiste liedje, met een glas Jack Daniels of zonder? Ik heb de nieuwe 'Stairway to heaven' geschreven, dacht ik midden in de nacht, behoorlijk aangeschoten. Toen ik de volgende dag de demo terugluisterde was het een deceptie. Afgrijselijk. Tijdens een optreden heb ik ook weleens gedacht: *Jimi Hendrix you can kiss my sweet ass*. In mijn beleving speelde ik de sterren van de hemel. Nou, niet dus. Nuchter werkt het best. Oké, één borreltje dan.

Ander onderwerp: Bella. Opnieuw getrouwd? (Lacht) *You did your research*. In mijn vorige relatie was ik niet voor de wet getrouwd. Gelukkig maar, want na een paar maanden waren mijn ex en ik alweer uit elkaar. Met Bel gaat het goed. We kennen elkaar al tien jaar en zijn nu ruim een jaar samen.

Handig: Barry Hay als schoonvader. (Vette glimlach)

Is hij blij met jou als schoonzoon? (Lacht) Hij betichtte me van incest met zijn dochter. Barry noemde mij altijd 'zoon'. In het circuit kwam ik hem vaak tegen. Bel was er ook weleens. Tot vorig jaar heb ik nooit met een romantische bril naar haar gekeken. We schelen zeven jaar. Lang zijn we buddy's geweest. Wel vond ik haar direct een toffe meid. Als ze in Den Haag was, deden we vaak een bakkie. Ze sliep ook weleens bij mij na een avondje stappen. Geen seks. Meestal waren we zo lazarus; ik had er niets van terecht gebracht. 'Jullie zijn zo leuk samen,' zei een vriend op een feestje. Soms moet het muntje even vallen. Bel is fantastisch.

Is het makkelijker, een relatie met zo'n rockchick?

Ze kent het leven... Zeker. Bel zit ook in de muziek, ze kent het van thuis. Ze geeft me alle ruimte om muziek te maken. Dat is wederzijds. Bel maakt *fucking* vette muziek. Ze is een grote Bowie-fan, dat hoor je terug in haar muziek.

Trouwen, kinderen? Vast wel een keer. Vrienden om me heen krijgen kinderen. Baby's beginnen niet meer spontaan te huilen als ik ze vasthoud. Soms denk ik er over na. Bel moet eerst haar plaat maken en gaan toeren. Dus voorlopig maar niet.

Je vader hoeft zich niet meer ongerust over jou te maken, zoals hij aangaf in 2007 in de serie Vaders en Zonen van Hugo Borst? Ach, dat is ook alweer zes jaar geleden. Ik leef anders dan hij op die leeftijd. Hij vertrouwt me. Mijn vader is nu met pensioen. Soms klussen we samen aan oude auto's.

Leuke hobby. Je hebt nog een bizarre: opgezette dieren. Ons huis raakt er vol mee: een vos, duif, kraai, fret en nog een hele zoi achter glas. Insecten en zo. Ze hebben iets sereens. Het is ooit begonnen met de balletjes van mijn gecastreerde katers. Ik wilde ze als aandenken aan de operatie. Ze staan op sterk water. (Lacht): Nee, van mezelf heb ik niets op sterk water staan. Maar mocht ik ooit geopereerd worden, dan zal ik er zeker om vragen. Voor mijn verjaardag heb ik van Belle een kastje gekregen met een slan-genkop, een hart van een lammetje – hoe romantisch wil je het hebben, zo lief! – en iets van een vos. Een kastje vol rariteiten.

Je woont in een groot pand met Marcel en Bas van Di-rect als buren, een gezamenlijke tuin, de studio onder de grond. Het pand

stond leeg, dus waarom niet. Als het aan mij gelegen had, waren Vinie en Jamie er ook bij komen wonen. Inmiddels is Marcel weer weg. Hij moest eruit, zijn appartement werd verkocht. Natuurlijk is het even wennen als je elkaar elke dag ziet, maar het zijn zulke goede vrienden: lief, open, gul. Het is heerlijk dat je zo bij elkaar kunt binnenlopen als je een idee-tje hebt. Samen even sparren.

Is het nooit te veel?

Nee. Al die jaren heb ik de jongens van Di-rect als mijn broers gezien. Eén familie. Bijna de helft van mijn leven trekken we al met elkaar op. De cohesie van de creatieve klik maakt het heel bijzonder. Samen-zijn is één grote trip; dat begint al met de

reis naar een gig toe: pas echt wakker worden in de bus, een beetje spelen. Het piratenschap begint dan te varen.

Je speelt met Di-rect en The Deaf op de Zwarte Cross en dan vertel je ook nog rock-'n-roll verhalen in een tipi. Een druk programma. 'Wanneer kap je nou eens met het sjouwen bij The Deaf, joh,' vroeg Gijs (organisator de Zwarte Cross) toen ik hem de krappe planning voorlegde. 'Als jullie ons genoeg geld betalen, zodat we roadies kunnen meenemen,' antwoordde ik. We doen alles zelf: busje inladen, opbouwen en weer inladen. Het is minder georganiseerd dan bij Di-rect. Toch heeft het wel wat, zes uur 's ochtends die klotebus bezopen weer uitladen. Ik heb zo'n oud Transit-busje uit 1974 met een slotsysteem dat ik met een touwtje heb gerepareerd. Als dat trucje niet werkt, moet ik die hele bus door, over alles heen, zowat tegen het dak aan. En dat gebeurt negen van de tien keer.

Je geniet ervan. Ik hoor het aan je stem. Je hebt gelijk. Het is een heel avontuur; *never a dull moment*. Het liefst zou ik heel Europa rondtoeren met Di-rect. Slaapbedjes in de bus, stinken →

met z'n allen en muziek aan de man brengen. Die jeugdroom, dat vuurtje, is nog niet gedoofd. Met The Deaf gaat dat niet gebeuren. Joh, we worden zelden gedraaid op de radio; laat staan wekenlang geboekt. *Coen* & *Sander* zijn de enige die ons draaien.

Dan bellen ze zeker van tevoren? Ja, écht. Die ene keer zijn we ook live in de uitzending.

Heb je nooit gewetensbezwaren: Di-rect of The Deaf. Di-rect gaat voor. We hebben goede afspraken gemaakt.

Di-rect voor het geld; The Deaf voor the fun? Absoluut niet! Geld is nooit een drijfveer geweest om muziek te maken. Dan ben je toch niet oprecht bezig?

Je moet ook leven. Di-rect is mijn inkomen. The Deaf is een uitvloei-

sel van mijn *sixties*-fetisch. Ik wil het gruizig en vunzig. Het moet piepen en kraken. Of we nu in een club voor tien man staan of op de Zwarte Cross voor duizend man, het maakt niet uit. Met beide bands heb ik veel plezier. Als muzikant wil ik me niet beperken tot één stijl.

Komt er nog een rockopera à la *Tommy* waarmee jullie in 2008 toerden? Een

rockopera werkte voor ons (Di-rect), maar ik heb een schijthekel aan musicals. Bovendien is er geen andere band met zo'n epos te vinden die zo dicht bij

ons staat. Die rockopera was een ingenieus meesterwerk. Vince kwam er in die periode bij. Vanaf dat moment ben ik met hem muziek gaan schrijven. Die *Tommy*-shows hebben me als songwriter veranderd; de composities zijn een stuk gelaagder geworden.

'Ik wil het gruizig en vunzig.'

Is het niet eens tijd voor een time-out? Ik ben wel toe aan twee maanden vakantie. Dat heb ik nooit kunnen doen. Drie weken is altijd het maximum geweest. En die weken prop ik sinds vijf jaar vol met toeren met The Deaf. Ik klaag niet. In een band spelen, songs delen met mensen en er zoveel plezier voor terugkrijgen; 24/7 met muziek bezig zijn, is het allerliefste wat ik doe.

Waar wil je heen? India. Ik klink nu als een net afgestudeerde zweefteef, die op zoek gaat naar zichzelf. Maar dat land lijkt me wel wat. China, Noord- en Zuid-Amerika, Sint-Petersburg, Rome staan ook op mijn lijstje. Rondtrekken en musea bezoeken.

Misschien kun je eerst een vredespijn roken met Armand, ook geprogrammeerd op de Zwarte Cross. Samen filosoferen over het leven? Dat ga ik zeker doen. Maar dan zal ik het eerder hebben over oude muziek.

COLUMN | PAUL WITTEMAN

GODLOF

Het is misschien wat oneerbiedig om de kwestie rond inenting op de Veluwe af te doen als komkommer-nieuws. Bovendien hadden we de dode wolf al en daar kom je niet licht overheen. Toch is de mazelenepidemie wel degelijk een journalistieke komkommer. Het is nieuws dat geen nieuws is, maar dat wordt opgeblazen bij gebrek aan serieuze onderwerpen. Voor de arme kinderen van de streng gereformeerde ouders uit de Biblebelt is de zaak ernstig genoeg. Mazelen is een nare ziekte die in sommige gevallen hersenvliesontsteking tot gevolg heeft. Maar nieuw is de ruzie tussen predikant en arts niet. We herinneren ons uit 1971 en 1978 nog de trieste reportages over polio bij niet-ingeënte kinderen in Staphorst. De schokkende interviews met ouders die de Heer ('ons kind is van de Heer') erbij haalden om hun roekeloze gedrag te rechtvaardigen. Zoveel jaren later zijn sommige gereformeerden niet wijzer geworden. Het werd deze keer zelfs premier Rutte te gortig. Geheel tegen zijn levenshouding in sprak hij de halsstarrige ouders vermanend toe. Dat verdient lof, veel lof, je zou haast zeggen Godlof.

Jammer alleen dat de minister-president er, net als zijn tegenstanders, de Heer bij haalde waardoor zijn oproep aan de ouders zwakker was dan nodig. 'God heeft nooit bedoeld dat deze kinderen zo lijden, waar God er tegelijkertijd ook voor heeft gezorgd dat er vaccins zijn,' zei hij. Nee Mark, daar heeft God helemaal niet voor gezorgd, zo min als hij zich bemoeit met de inflatie. Dat is jouw verantwoordelijkheid. Dat vaccin is ontdekt en uitgewerkt door knappe wetenschappers, door miljoeneninvesteringen in onderzoek en ontwikkeling van de farmaceutische industrie. Het wordt ingezet door medici die maar één doel voor ogen hebben, namelijk te voorkomen dat er een epidemie uitbreekt waardoor onschuldige kinderen het slachtoffer worden van hun ouders die nog in de middeleeuwen leven.